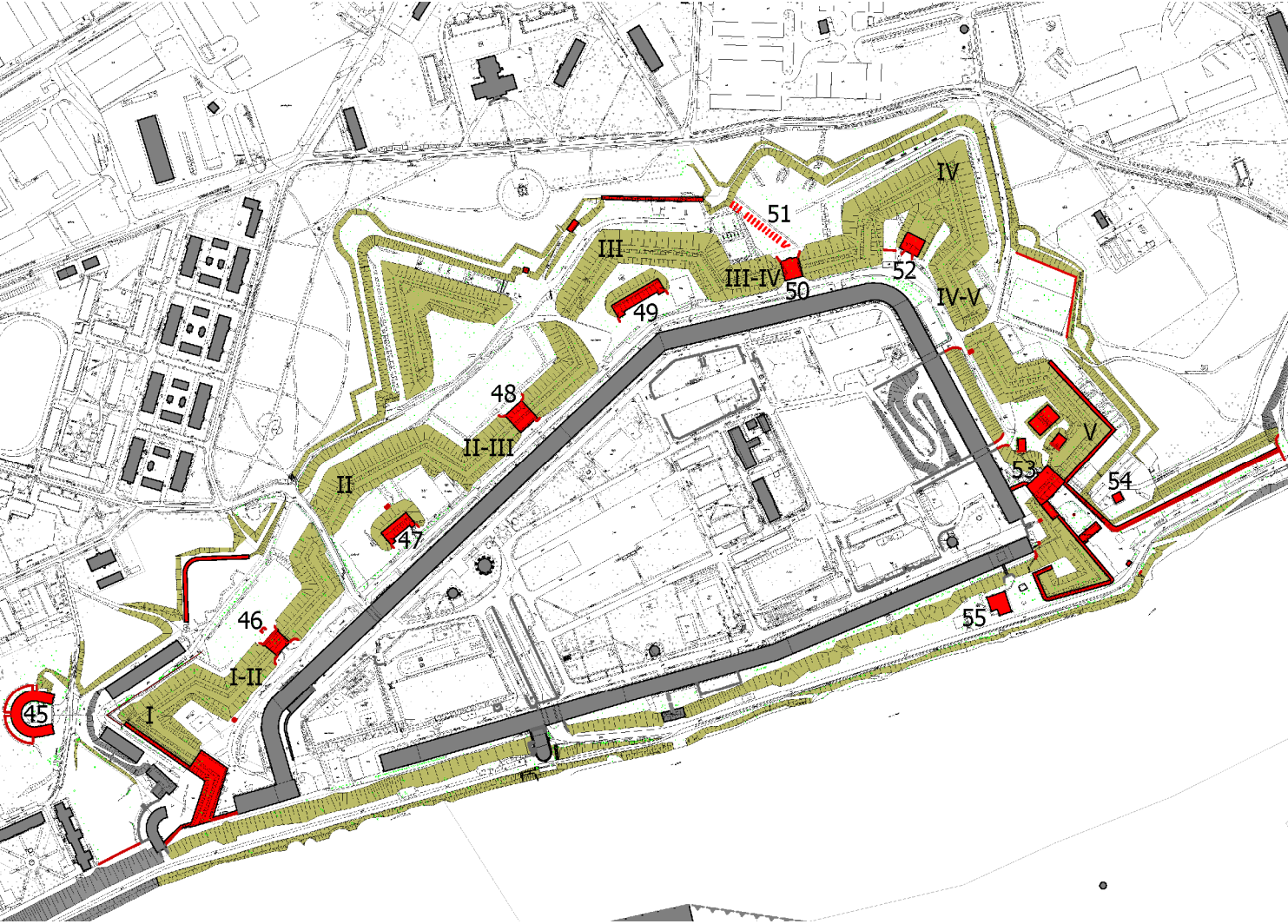

L.P. VII		KARTA GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKU			
1. OBIEKT WEWNĘTRZNY OBWÓD OBRONNY				5. MIEJSCOWOŚĆ NOWY DWÓR MAZOWIECKI (TWIERDZA MODLIN)	
2. DATA POWSTANIA 1806 - lata 30. XIX w.		3. AUTOR _____		4. MATERIAŁ _____	
				7. KOD POCZTOWY 05-100	
				8. NR EW. DZIAŁKI _____	
17. FOTOGRAFIE				9. GMINA NOWY DWÓR MAZOWIECKI	
				10. POWIAT NOWODWORSKI	
				11. WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	
				12. OBECNA FUNKCJA	
				13. WŁASNOŚĆ	
				14. LOKALIZACJA ARCHEOLOGICZNA Nr obszaru AZP Nr stanowiska na obszarze AZP	
				15. INFORMACJE O OCHRONIE Nr i data wpisu do rejestru zabytków 1062/69, 19.04.1957 Zapis w planie zagospodarowania przestrzennego _____	
				16. RODZAJE ZAGROŻEŃ Brak pielęgnacji poszczególnych elementów.	

Mapa w skali 1:7500

18. CHARAKTERYSTYKA ZESPOŁU**Wewnętrzny obwód obronny**

Wewnętrzny obwód obronny stanowi najstarszą część napoleońskiej Twierdzy Modlin – półpierścień bastionowych fortyfikacji z wałem półdzianym ziemno-drewnianym (ziemnym oskarpowanym w dolnej części ścianą z drewnianych bali), na planie zbliżonym do nieregularnego, wydłużonego pięcioboku otwartego od południa, złożonego z czterech frontów bastionowych i dwóch krótkich kleszczowych na obu skrzydłach, od południa oparty o krawędź skarpy doliny Wisły i Narwi, wzniesiono w latach 1806-1807 i zmodernizowano w latach 1811-1812 przez wykonanie murowanej Bramy Północy, rozpoczęcie wymiany skarp drewnianych na ceglane (zrealizowane we wschodnim półbastionie i zachodnim kleszczu wraz z budynkami bocznych bram) oraz zamknięto obwód od południa ziemnym przedpiersiem na krawędzi skarpy i wykonano mały półbastion na przedłużeniu wschodniego kleszcza. Po 1831 r., równocześnie z budową wewnątrz obwodu zespołu koszar obronnych, fortyfikacje rozbudowano, wyposażając wał bastionowy w nowe bramy i mur Carnota z działobitniami barkowymi lub odcinki galerii skarpowych, zmieniając formę umocnień zewnętrznych, wznosząc działobitnie w obrębie fosy i drogi ukrytej oraz dwie prochownie na dziedzińcach bastionów. Wykonano też odcinek umocnień, łączący obwód wewnętrzny z zespołem Bramy Ostrołęckiej w obwodzie zewnętrznym. W późniejszych okresach wznoszono w miarę potrzeb kolejne obiekty pomocnicze i techniczne, zapewne w latach 60. XIX w. powstały dwa schrony w przeciwstoku fosy a ok. 1900 r. wzmocniono betonem istniejące prochownie i zbudowano trzecią.

Pozycję główną obwodu wewnętrznego tworzy ziemny wał forteczny, złożony z połączonych kurtynami półbastionu zachodniego (I) z przyległym kleszczem, trzech bastionów (II, III i IV) oraz półbastionu wschodniego (V) z kleszczem, przechodzącym w mały półbastion południowy.

Na koronie wału znajduje się przedpiersie, ławy działowe i droga wałowa, połączona pochylniami z poziomem dziedzińca. W osi kurtyny II-III znajduje się Brama Północy, po 1831 r. pozbawiona funkcji bramnej i przekształcona w działobitnię, a w osiach kurtyn I-II i III-IV Brama Poniatowskiego i Brama Dąbrowskiego, z mostami przerzuconymi przez fosę (przed Bramą Dąbrowskiego zachowane filary); wszystkie te budowle posiadały wyjścia na drogę straży. Południowa część wału zachodniego kleszcza jest w większości skazamatowana – w oskarpowaniu jego szczytu, przedłużonego murem ze strzelnicami do budynku koszar, umieszczono galerię strzelecką, w oskarpowaniu wewnętrznym – wejście do galerii, zespół wjazdów do podwalni i za załamaniem wału wartownia z wjazdem do poterny, w skarpie od strony fosy wylot poterny i dwa zespoły flankujących ją strzelnic artyleryjskich, a na północ od nich galeria strzelecka (ob. Z rozebraną ścianą czołową). Od naroża półbastionu I do barku półbastionu V ciągnęła się droga straży z murem Carnota, w którego linii umieszczono flankujące fosę działobitnie barkowe, a w osi kurtyny IV-V znajdowała się poterna z wartownią – z budowli tych zachowały się tylko relikty, w wale bastionów II i III oraz kurtynie IV-V wykonano wtórne przejazdy.

Czoło półbastionu V i wał przyległego kleszcza posiada murowaną skarpe, wał przy wewnętrznym kącie kleszcza jest skazamatowany – umieszczona tu budowla była pierwotnie działobitnią, w ścianach jej obu skrzydeł (3- i 2-kondygnacyjnym) znajdowały się pierwotnie strzelnice karabinowe i artyleryjskie do flankowania fosy, wewnętrzna (północna) elewacja łączyła się łukowym murem z budynkiem koszar obronnych. Dalsza część kleszcza i dostawiony do niego niski półbastion południowy posiadają niższe oskarpowanie z galerią strzelecką, do którego później dostawiono skazamatowany budynek przepompowni. Fosa przed kleszczem posiadała analogiczne obmurowanie z galerią, odcinające położoną wyżej fosę półbastionu wschodniego, na wysokości nasady półbastionu południowego załamujące się w kierunku wschodnio-północnym i łączące z dziedzińcem przy Bramie Ostrołęckiej. Galeria ta, wraz z biegnącym nad nią ziemnym przedpiersiem, stanowiła zamknięcie przestrzeni między obwodem wewnętrznym i zewnętrznym. Za przedpiersiem umieszczono później budynek stacji gołębi pocztowych.

Na dziedzińcach bastionów II, III i IV znajdują się prochownie, a półbastionu V – zespół filtrów (filtry powolne, zbiornik wody brudnej i czystej).

W fosie przed kurtyną II-III znajduje się wał rawelinu z pochylniami prowadzącymi na drogę wałową, z relikdami budowli murowanych - muru Carnota, obmurowań szczytów wału z galeriami strzeleckimi, kaponier flankujących fosę przed rawelinem i piętrwego śródszańca-działobitni w jego szyi oraz zachowanym obmurowaniem przeciwskarpy z małym schronem przy prawej kaponierze. Przed kurtynami I-II, III-IV i IV-V relikty dużych piętrowych działobitni na planie półksiężyca i galerii przeciwskarpowych z zaczątkami chodników minerskich, przed bastionem III w przeciwstoku fosy dwa schrony – mniejszy zachowany (z wyjątkiem murów oporowych), większy częściowo zniszczony.

W fosie zachodniego kleszcza 3-kondygnacyjna działobitnia na planie litery J, otoczona fosą z przeciwskarpową galerią strzelecką, połączoną z nią kaponierą grodzową. Południowe skrzydło działobitni, wysunięte przed mur frontu nadrzecznego, umożliwiała jego flankowanie. Po wewnętrznej części działobitni znajdował się otoczony murem (od strony północno-wschodniej zachował się tylko fundament) półkolisty dziedziniec, połączony kaponierą grodzową i galerią pod wałem z wewnętrzną stroną obwodu. Wtórnie zaadaptowana na elewator – na elewacji południowej zamontowano windę i urządzono kotłownię na dolnej kondygnacji. W fosie półbastionu wzniesiono budynki młyna, magazynu mąki i piekarni, tworzące wraz z elewatorem tzw. ciąg aprowizacyjny.

Dwie kolejne działobitnie umieszczono na placach broni biegnącej wzdłuż fosy drogi ukrytej – relikty mniejszej znajdują się na osi rawelinu, przed zachodnim półbastionem zachowała się Działobitnia Dehna – na planie podkowy, 3-kondygnacyjna, otoczona fosą z kaponierami grodzowymi i galerią przeciwskarpową, połączona poterną z fosą półbastionu.